

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia ...*28 maja*..... 2025 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Beka”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2025 r. poz. 1478 i 1940) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 3 lata zadania ochronne dla rezerwatu „Beka”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określono w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Anna Tchórzewska

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Zmniejszenie powierzchni słonaw na skutek wtórnej sukcesji trzciny po zaniechaniu wypasu, degeneracja zbiorowisk roślinnych, zanikanie cennych gatunków flory oraz siedlisk ptaków siewkowych, w tym gatunków objętych ochroną i zagrożonych wyginięciem.	1) Ekstensywny wypas zwierząt; 2) koszenie roślinności, w tym niedojadów po wypasie; 3) monitoring wpływu prowadzonych prac na przedmioty ochrony rezerwatu; 4) modernizacja i utrzymanie infrastruktury służącej wypasowi.
2.	Sukcesja trzciny, krzewów i drzew na siedliska łąk trzęślicowych, młak eutroficznych i szuwarów turzycowych na skutek zaniechania koszenia – degeneracja zbiorowisk roślinnych, zanikanie cennych gatunków flory, utrata miejsc lęgowych ptaków łąkowych.	1) Koszenie łąk, młak i szuwarów turzycowych; 2) usuwanie krzewów i drzew; 3) monitoring wpływu prowadzonych prac na przedmioty ochrony rezerwatu.
3.	Niedostateczny dopływ słonych wód Zatoki Puckiej do fitocenozy słonaw położonych w głębi rezerwatu oraz ich zabagnienie na skutek długiego zalegania wód (szczególnie słodkich z roztopów i opadów) w zagłębieniach terenu uniemożliwiające prowadzenie właściwej ochrony czynnej słonaw (ekstensywny wypas i koszenie).	1) Poprawa warunków do migracji wód morskich w głąb rezerwatu oraz odpływu zalegających wód słodkich – w przypadku sezonowego zasypania ujść cieków (Kanał Beka, rów 8B1, Kanał Mrzeziński) do Zatoki Puckiej - otwarcie i utrzymanie ich drożności; 2) umożliwienie odpływu zalegających wód opadowych z obszaru słonaw – utrzymanie drożności rowów odprowadzających nadmiar wód słodkich z obszaru słonaw do Kanału Beka i rowu 8B1; 3) monitoring warunków wodnych w rezerwacie.
4.	Ograniczenie drożności Redy, Zagórskiej Strugi i Kanału Mrzezińskiego (Mrzezino) powodujące zalewanie słodkimi wodami obszaru	1) Umożliwienie przepływu wód w Redzie, Zagórskiej Strudze oraz Kanale Mrzezińskim w granicach rezerwatu;

	rezerwatu oraz terenów położonych poza jego granicami.	2) w Kanale Mrzezińskim: częściowa rozbiórka tam bobrowych i montaż rur przelewowych umożliwiających kontrolę poziomu piętrzenia wody przez bobry ¹⁾ lub, w uzasadnionych przypadkach, usuwanie tam bobrowych.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
5.	Nie zidentyfikowano.	Nie określono.
Zagrożenie istniejące zewnętrzne		
6.	Rozprzestrzenianie się gatunków obcych i inwazyjnych, m.in. tj. rdestowiec ostrokończysty, kolczurka klapowana, słonecznik bulwiasty.	1) Ręczne usuwanie gatunków z obszaru rezerwatu; 2) mechaniczne usuwanie wzdłuż cieków.
7.	Presja drapieżników: utrata lęgów ptaków.	1) Inwentaryzacja drapieżników, ocena rozmieszczenia przestrzennego i czasowego; 2) ocena wielkości zagrożenia, opracowanie koncepcji ograniczania populacji poszczególnych drapieżników; 3) wdrożenie działań ochronnych mających na celu ograniczenie wpływu drapieżników na ptaki lęgowe rezerwatu.
8.	Antropopresja (penetracja rezerwatu - piesza i rowerowa - poza udostępnionymi szlakami, wjazdy quadami, kłusownictwo ryb, pozyskiwanie bursztynu, przemieszczanie się kajakami i innym sprzętem wodnym rzekami i po wodach przybrzeżnych Zatoki Puckiej) powodująca płoszenie zwierząt, utratę lęgów ptaków, niszczenie roślin, zaśmiecanie rezerwatu.	1) Modernizacja/utrzymanie infrastruktury edukacyjno-informacyjnej oraz urządzeń służących ograniczeniu penetracji rezerwatu; 2) w razie potrzeby – ograniczenie zadrzewień przesłaniających widok z wieży w stronę rezerwatu; 3) prowadzenie patroli terenowych; 4) usuwanie odpadów; 5) utrzymanie i uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu (tablicami urzędowymi w części lądowej, bojami na części morskiej).
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
9.	Uszkodzenie wału przeciwpowodziowego przez krzewy rozrastające się na skarpie wału.	Wycięcie krzewów (bez usuwania korzeni).

¹⁾ Wykonanie działania jest uwarunkowane uzyskaniem zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Regeneracja słonaw, zapewnienie optymalnych warunków do gniazdowania oraz żerowania i wypoczynku dla ptaków lęgowych i migrujących: 1) ekstensywny wypas koni i bydła na wyznaczonych kwaterach; 2) wspomagające koszenie niedojadów 3) koszenie powierzchni nie objętych wypasem; 4) wywóz ściętej biomasy poza rezerwat; 5) modernizacja i utrzymanie infrastruktury wypasowej (przejścia przez rowy, stałe i mobilne ogrodzenia, miejsca pojenia zwierząt).	1) Wypas: – na powierzchni ok. 80 ha; – w okresie od 1 V do 15 X każdego roku, – obsada zwierząt hodowlanych od 0,5÷1,0 DJP/ha; – w przypadku suszy gruntowej dopuszczalne zwiększenie obsady do 1,5 DJP/ha, – dopuszczalny wypas przez cały rok koników polskich przy obsadzie zwierząt do 1DJP/ha; 2) koszenie niedojadów: – wg potrzeb, na powierzchni do 50 ha, – w okresie od 15 VII do 31 X każdego roku; – dopuszczalne koszenie i zbieranie mechaniczne; 3) koszenie powierzchni nie objętych wypasem: – wg potrzeb, – w okresie od 15 VII do 30 IX. każdego roku, – dopuszczalne koszenie i mechaniczne zbieranie biomasy; 4) wywóz ściętej biomasy od 15 VII do 15 XI w roku koszenia; 5) modernizacja i utrzymanie infrastruktury wypasowej: drewniane lub betonowe kładki, przepusty i przejścia przez rowy: 9B1, 8B1, B1, ogrodzenia – na długości ok. 3 km.	1)-4): Gmina Puck, obr. Ośłonino: dz. ewid.: 33/2, 34, 38/1, 44/1, 55, 59, 60, 62, 64, obr. Moście Błota: dz. ewid.: 97/4, 107/3; 5) Gmina Puck, obr. Ośłonino, dz. ewid. 33/2, 33/3, 34, 38/1, 44/1, 62, 64, 71/2, Obr. Moście Błota, dz. ewid. 97/4, 107/3.
2.	Regeneracja młaki eutroficznej: 1) koszenie; 2) usuwanie krzewów i drzew;	1) Koszenie: na powierzchni ok. 4,1 ha, kosić ręcznie lub maszyną samobieżną o małym nacisku na grunt; termin od 15 VIII do 15 II następnego roku; 2) Usuwanie krzewów i drzew:	Gmina Puck, obr. Ośłonino: dz. ewid. 33/2 (część).

	3) wywiezienie ściętej biomasy poza rezerwat.	– prace wykonać w okresie od 15 VIII do 15 II następnego roku; – zakres prac w poszczególnych latach – w zależności od potrzeb określanych na początku sezonu wegetacyjnego; 3) biomase zebrać ręcznie najpóźniej 2 tyg. po skoszeniu.	
3.	Zachowanie szuwaru wielkoturzycowego: 1) koszenie; 2) wywiezienie ściętej biomasy poza rezerwat.	Koszenie szuwaru: – na powierzchni do 7 ha – wg aktualnych możliwości; – kosić w okresie od 30 VI do 31 X, – dopuszczalne mechaniczne koszenie i zbiór.	Gmina Puck, obr. Moście Błota: dz. ewid. 107/3 (część).
4.	Zachowanie/ odtworzenie łąki trzęślicowej: 1) koszenie; 2) wywiezienie ściętej biomasy poza rezerwat.	1) Koszenie: – na powierzchni od ok. 2,5 do ok. 3 ha, – kosić w okresie od 1 IX do 31 X, – zakres prac w poszczególnych latach – w zależności od potrzeb określanych na początku sezonu wegetacyjnego, – dopuszczalne mechaniczne koszenie i zbiór; 2) wywiezienie biomasy – najpóźniej 2 tyg. po skoszeniu.	Gmina Puck, obr. Osłonino: dz. ewid. 71/2 i 70/2 (części);
5.	Poprawa warunków siedliskowych słonaw – zapewnienie możliwości migracji wód morskich w głąb rezerwatu oraz odpływu zalegających wód słodkich.	1) W przypadku zasypania ujść cieków (Kanał Beka, rów 8B1) do Zatoki Puckiej – otwarcie ujść cieków i utrzymanie ich drożności (przy użyciu sprzętu ręcznego lub małych maszyn); 2) oczyszczenie i udrożnienie istniejących rowów na obszarze słonaw w celu usprawnienia migracji wód powierzchniowych: słonych do wnętrza rezerwatu, a słodkich do Zatoki Puckiej.	Gmina Puck, obr. Osłonino: dz. ewid. 33/2, 61/2; obr. Moście Błota: dz. ewid. 1/2. Gmina Puck, obr. Osłonino dz. ewid. 33/2.
6.	Umożliwienie przepływu wód wezbraniowych w Redzie, Zagórskiej Strudze oraz Kanale Mrzezińskim w granicach rezerwatu.	1) Usuwanie zatorów utworzonych przez nagromadzone szczątki roślin i odpady w korytach i ujściach Redy i Zagórskiej Strugi w zakresie niezbędnym dla utrzymania przepływu; w przypadku konieczności wykonania prac w okresie lęgowym (tj. od 1 III do 31 VIII) działania wykonywać przy współpracy z ornitologiem. 2) Wykoszenie roślinności zielnej (trzciny) w korycie oraz na skarpie Zagórskiej Strugi: – odcinek Zagórskiej Strugi w granicach rezerwatu podzielić na min. 4 odcinki i wykaszać je naprzemiennie, tj. raz po	1) Reda i Zagórska Struga w granicach rezerwatu. 2) Zagórska Struga w granicach rezerwatu.

	prawej, a następnie po lewej stronie, tak aby corocznie pozostawały odcinki z roślinnością niewykoszoną stanowiące schronienie i miejsce żerowania dla ryb oraz peryfitonu; – roślinność rosnącą w korycie rzeki kosić na wysokości 20-30 cm (nie do podłoża), unikać jednoczesnego koszenia roślinności dna i skarp rzeki; – skarpy wykaszać w pasie do 2 m od linii wody; – kosić w drugiej połowie lipca, tj. w okresie po kwitnieniu trzciny, a przed dojrzewaniem nasion; – ściętą biomasę należy usunąć z koryta rzeki (może tworzyć zatory), biomasa może zostać złożona na brzegu (rozłożona cienką warstwą, nie układana w stosy); – do koszenia używać sprzętu ręcznego (kosa ręczna, mechaniczne kosiarki); – podczas wykaszania roślinności należy również usuwać nagromadzone śmieci zalegające w korycie rzeki i na brzegach.	
	3) Udrożnienie Kanału Mrzezińskiego poprzez: a) na odcinku 0+000 do 0+150 – otwieranie ujściowego odcinka w przypadku zasypania piaskiem (usunięcie wyniesienia z piasku), – wykoszenie trzciny z dna kanału, biomasę należy zebrać i pozostawić wzdłuż lewego brzegu kanału (rozłożoną cienką warstwą, nie układaną w stosy), b) usunięcie brzoź rosnących na prawej skarpie kanału i pochylonych nad kanałem; c) na odcinku 0+150 do 0+750: – wykoszenie roślinności ze skarp kanału – wyłącznie z jednej strony lub naprzemiennie, tj. raz po prawej, a następnie po lewej stronie, – wykoszenie roślinności rosnącej w dnie – <u>tylko z jednej strony kanału (od strony, z której będzie koszona skarpa kanału), z pozostawieniem roślinności w pozostałej części kanału;</u> – usuwanie zatorów utworzonych przez odpady, szczątki roślinne, drzewa powalone przez bobry oraz naturalne wywroty drzew i krzewów,	3) Kanał Mrzeziński a) na odcinku 0+000 do 0+150; b) na odcinku 0+000 do 0+180; c) - na odcinku 0+150 do 0+750; d) na odcinku 0+000 do 0+750.

		– biomasę należy zebrać i pozostawić wzdłuż lewego brzegu kanału (rozłożoną cienką warstwą, nie układaną w stosy), odpady należy usunąć z terenu rezerwatu, – częściowa rozbiórka tam bobrowych i montaż rur przelewowych umożliwiających kontrolę poziomu piętrzenia wody przez bobry²⁾ lub, w uzasadnionych przypadkach, usuwanie tam bobrowych, – do wykonania prac dopuszcza się użycie lekkiego sprzętu mechanicznego, – prace wykonywać, tak, aby nie zniszczyć roślinności rosnącej po południowej stronie kanału, – prace wykonać w terminie VIII – IX; d) na odcinku 0+000 do 0+750: – usuwanie odpadów z dna i skarp kanału – wg potrzeb.	
7.	Monitoring wykonanych zabiegów ochronnych.	Określenie zasięgu przestrzennego i terminów wykonywanych działań ochronnych przy zastosowaniu GIS.	Teren całego rezerwatu.
8.	Monitoring wpływu prowadzonych działań ochrony czynnej na ornitofaunę rezerwatu.	1) Monitoring lęgowych gatunków ptaków w okresie od 1 IV do 30 VII; 2) monitoring gatunków ptaków przelotnych – w okresie od 1 VII do 30 IV kolejnego roku.	Teren całego rezerwatu.
9.	Monitoring wpływu prowadzonych działań ochrony czynnej na siedliska przyrodnicze: 1330 - solniska nadmorskie (<i>Glaucopuccinellietalia Maritimae</i> , część – zbiorowiska nadmorskie); 7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;	1) Monitoring botaniczny w obrębie wyznaczonych transektów: wykonanie zdjęć fitosocjologicznych na wybranych powierzchniach reprezentujących ww. siedliska; 2) wykonanie oceny zasięgu siedliska przyrodniczego 1330 metodą kartograficzną.	Transekty przebiegają w obrębie działek obręb Osłonino: 33/2 oraz obręb Moście Błota: 97/4 – słonawa; obręb Osłonino: 71/2 - łąka trzęślicowa; 33/2 – torfowisko zasadowe.

²⁾ Wykonanie działania jest uwarunkowane uzyskaniem zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową.

	6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>).		
10.	Monitoring stanu wody w rezerwacie.	1) Naprawa i modernizacja sieci pomiarowej służącej do monitoringu stanu wody; 2) pomiary przepływów i wybranych parametrów chemicznych wody w ciekach; 3) rejestracja parametrów rozlewisk i zastoisk wody w rezerwacie; 4) cykliczne odczytywanie danych w sieci pomiarowej. Monitoring prowadzić przez cały rok.	1), 3), 4) teren całego rezerwatu; 2) kanały Beka i Mrzeziński; rzeki Reda i Zagórska Struga, rowy: 2B1, 3B1, 5B1, 7B1, 8B1, 9B1.
11.	Usuwanie gatunków obcych i inwazyjnych m.in.: rdestowiec ostrokończysty, kolczurka klapowana, słonecznik bulwiasty.	Usuwanie osobników gatunków obcych i inwazyjnych: – ręczne usuwanie okazów gatunków z obszaru rezerwatu, – mechaniczne usuwanie wzdłuż cieków w miejscach największej koncentracji, – w razie potrzeby wycinać 4-5 krotnie w ciągu roku, działania prowadzić regularnie, co zwiększa ich skuteczność, – wskazane jest wrywanie/wycinanie całych roślin przed okresem owocowania, – biomasę usunąć z rezerwatu i zutylizować.	1) Teren całego rezerwatu; 2) kanały Beka i Mrzeziński; rzeki Reda i Zagórska Struga, rowy: 2B1, 3B1, 5B1, 7B1, 8B1, 9B1.
12.	Ocena wpływu i ograniczenie presji drapieżników na ornitofaunę rezerwatu.	1) Inwentaryzacja drapieżników mających wpływ na sukces lęgowy ptaków; 2) ocena rozmieszczenia przestrzennego i czasowego drapieżników; 3) ocena wielkości zagrożenia i opracowanie programu eliminacji zagrożenia, ocenę prowadzić przez cały rok; 4) monitoring gniazd sieweczki obrożnej; 5) ochrona gniazd i piskląt sieweczki obrożnej poprzez montaż koszy ochronnych: – dolny rząd kosza - oczka o wym. 50x100 mm, – średnica kosza u podstawy – 125 -150 cm, – wysokość kosza nad poziomem gruntu do 80 cm, – głębokość wkopania kosza w grunt – do 30 cm; 6) monitoring gniazd czajki;	1)-3) Teren całego rezerwatu; 4)+5) obszar plaży i zarośli znajdujących się w jej bezpośrednim sąsiedztwie; 6) obszar całego rezerwatu; 7) odnalezione gniazda czajki; 8) obszar całego rezerwatu – w sąsiedztwie odnalezionych gniazd sieweczki obrożnej i czajki.

		7) ochrona gniazd i piskląt czajki poprzez montaż koszy nagniazdowych o parametrach³⁾: – średnica dolna: 90 cm – średnica górna: 80 cm; – ilość elementów kotwiczących (przedłużonych wsporników): 4-6; – długość wsporników bocznych: 26 cm; – szerokość odstępów pomiędzy wspornikami: ok. 7,5 cm; 8) w przypadku stwierdzenia dodatkowych zagrożeń dla lęgów sieweczki lub czajki dopuszczalne jest: a) montaż ogrodzenia pod napięciem złożonego z dwóch linek pod napięciem rozciągniętych na wysokości 20 i 40 cm nad ziemią; b) budowa zacieniającego schronienia dla piskląt o dwuspadzistym daszku, c) zamontowanie w pobliżu gniazd niskich płotków lub tyczek z taśmami wraz z tabliczkami ostrzegawczymi (przeciwdziałanie antropopresji);	
13.	Ograniczenie negatywnego wpływu nieukierunkowanego ruchu turystycznego w rezerwacie.	1) Utrzymanie infrastruktury służącej udostępnieniu rezerwatu i edukacji ekologicznej: a) wieży widokowej o wysokości ok. 11 m (w razie potrzeby dopuszcza się ograniczenie zadrzewień przesłaniających widok z wieży w stronę rezerwatu poprzez wycięcie drzew tworzących bariery widokowe); b) kładki na słonawie o długości ok. 9 m; c) 3 mostków drewnianych na rowach i kanałach; d) 2 stojaków na rowery; e) 17 tablic informacyjno-edukacyjnych; f) znaków informacyjnych na drewnianych słupkach; g) szlabanów i bram uniemożliwiających wjazd do rezerwatu osobom nieupoważnionym; g) ogrodzeń (na łącznej długości ok. 3300 m);	1) Gmina Puck a) dz. ewid. nr 33/1; obręb Osłonino; b) dz. ewid. nr 33/2 obręb Osłonino; c) Kanał Mrzeziński - dz. ewid. 2 obręb Osłonino, kanał 8B1 – dz. ewid. 33/2 obręb Osłonino, kanał Beka – dz. ewid. 61/2 obręb Osłonino; d) dz. ewid. 33/1 obręb Osłonino, dz. ewid. 97/4 obręb Moście Błota; e) wzdłuż szlaków udostępnionych

³⁾ dopuszcza się modyfikowanie parametrów koszy nagniazdowych w przypadku określenia takiej potrzeby – na podstawie obserwacji prowadzonych w rezerwacie i oceny skuteczności zastosowanych osłon.

			dla ruchu pieszego i rowerowego; f) wzdłuż szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego; h) przy wjazdach z drogi na wale przeciwpowodziowym oraz drogi Mrzezino-Osłonino do rezerwatu; h) na obrzeżach pastwisk i wzdłuż udostępnionego szlaku oraz na granicy północnej rezerwatu.
		2) prowadzenie patroli terenowych w celu ograniczenia penetrowania rezerwatu poza wyznaczonymi szlakami - w okresie od IV-XI;	teren całego rezerwatu;
		3) usuwanie odpadów stanowiących potencjalne zagrożenie dla ptaków bytujących w rezerwacie i utrudniających przeprowadzenie bezpiecznego wypasu zwierząt - wg potrzeb. W sprzątaniu zorganizowanym, wykonywanym przez wolontariuszy, może jednorazowo uczestniczyć nie więcej niż 25 osób (poza udostępnionym szlakiem), przy czym należy poruszać się wyłącznie pieszo, nie powodując płoszenia ptaków. Sprzątanie wykonać po sezonie zimowym (najpóźniej przed okresem zajmowania siedlisk lęgowych przez ptaki) oraz po okresie lęgowym;	teren całego rezerwatu;
		4) utrzymanie i uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu (tablicami urzędowymi w części lądowej, bojami na części morskiej) – wg potrzeb.	granice rezerwatu.

14.	Prace związane z ochroną rezerwatu oraz planowaniem i organizacją zadań ochronnych: 1) ocena zagrożeń dla przedmiotów ochrony rezerwatu; 2) ocena stanu siedlisk i fitocenoz; 3) planowanie, nadzór i odbiór prowadzonych prac; 4) nadzór nad utrzymaniem infrastruktury związanej z ochroną czynną i udostępnieniem rezerwatu; 5) nadzór nad pracami wykonywanymi przez wolontariuszy.	1) i 3) Codziennie w okresie V-XI, w pozostałym okresie przynajmniej raz w tygodniu; 2) sezon wypasowy (V – XII); 4) i 5) wg potrzeb.	Teren całego rezerwatu.
15.	Wycięcie krzewów z wału przeciwpowodziowego.	1) Wyciąć krzewy, głównie wierzbę, bez usuwania korzeni, <u>nie usuwać drzew rosnących w pobliżu wału</u>; 2) prace wykonać poza okresem lęgowym ptaków obejmującym okres od 1 III do 31 VII; 3) biomasę usunąć poza granice rezerwatu.	Skarpy wału przeciwpowodziowego na odcinku 0+000 do 0+230

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat został ustanowiony na mocy § 6 zarządzenia Ministra Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 17 listopada 1988 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. Nr 32 poz. 292). 26 kwietnia 2018 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku wydał zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Beka” (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Beka”, Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 2025). Obszar rezerwatu powiększono obejmując ochroną pas wód przybrzeżnych Zatoki Puckiej o szerokości około 300 m, stożek ujściowy Redy oraz ujściowy odcinek Zagórskiej Strugi (Kanału Łyski) wraz z jej stożkiem ujściowym. Włączenie tych terenów do rezerwatu umożliwiło ochronę miejsca niezwykle ważnego dla ptaków - płytkich wód przybrzeżnych Zatoki Puckiej dochodzących do pasa piaszczystej plaży oraz stożków ujściowych rzek.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemów części zalewowej niziny nadmorskiej Meandru Kaszubskiego (Pradoliny Redy-Łeby) i przylegającego do niego fragmentu Zatoki Puckiej wraz z ich zasobami przyrodniczymi i procesami kształtującymi ekosystem brzegu w rejonie ujścia rzeki Redy.

Rezerwat położony jest w województwie pomorskim, w powiecie puckim, w gminach Puck i Kosakowo (częściowo na wodach Zatoki Puckiej). Rezerwat zlokalizowany jest na terenie obszarów Natura 2000 Zatoka Pucka PLB220005, Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032 oraz Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Działania ochronne mają na celu zachowanie i polepszenie stanu siedlisk przyrodniczych oraz innych fitocenoz stwierdzonych w rezerwacie, a także optymalizację warunków siedliskowych dla cennych gatunków roślin i ptaków bytujących na tym terenie. W wielu przypadkach działania te są zbieżne i wpływają pozytywnie zarówno na szatę roślinną, jak i na ornitofaunę. Zadania ochronne wykonywane w rezerwacie obejmują przede wszystkim ekstensywny wypas koni i bydła na słonawach, realizowany w systemie kwaterowym, z obsadą i terminami dostosowanymi do wymogów ochronnych siedliska. Dopuszcza się pewną modyfikację zakresu planowanych działań, w granicach wskazanych w niniejszym zarządzeniu, w zależności od uwarunkowań pogodowych, a przede wszystkim stopnia wilgotności podłoża. W przypadku wystąpienia suszy i większej odporności podłoża na wydeptywanie, obsadę zwierząt można zwiększyć; przy znacznym zabagnieniu gruntu ilość zwierząt powinna być mniejsza. Na powierzchniach wypasanych, po zakończeniu wypasu, należy wykosić niedojady i usunąć je z rezerwatu. Koszenie zaplanowano również na powierzchniach nie objętych wypasem, w tym koszenie młaki, łąki trzęślicowej oraz szuwarów turzycowych, w zakresie dostosowanym do wymogów poszczególnych siedlisk, a także aktualnych warunków wodnych (i możliwości wykonywania prac).

Istotnym elementem realizacji działań ochronnych w rezerwacie „Beka” jest monitoring stanu wybranych siedlisk i ptaków oraz warunków wodnych, na podstawie którego dokonuje się oceny efektów wykonywanych prac oraz, w razie potrzeby, modyfikuje zakres działań na następne lata.

Poprawie stanu siedlisk, przede wszystkim słonaw, a pośrednio również biotopów dla ptaków, będą służyły prace utrzymaniowe w ujściach cieków (przede wszystkim usuwanie

naniesionego w wyniku procesów akumulacji piasku oraz zatorów powstałych ze szczątków roślinnych i odpadów) oraz wykonanie i utrzymanie przepustów pod drogą. Działania te mają na celu doprowadzenie słonych wód morskich w głąb rezerwatu oraz umożliwienie odpływu słodkich wód opadowych gromadzących się w zagłębieniach terenu. Stagnująca woda opadowa zmienia właściwości siedlisk, uniemożliwia przeprowadzenie wypasu na słonawach, co w konsekwencji może doprowadzić do rozwoju niepożądanych szuwarów trzcinowych w obrębie łąk halofilnych.

Podobny, negatywny wpływ na siedliska chronione w rezerwacie (młakę i słonawy położone w północnej części rezerwatu) wywierają tamy bobrowe zlokalizowana w Kanale Mrzezińskim. Tama powoduje piętrzenie wód opadowych (głównie zanieczyszczonych spływów z pól położonych poza granicami rezerwatu), a następnie ich rozlewanie na młaki i słonawy. Wlewy słodkich i zanieczyszczonych wód powodują eutrofizację tych siedlisk, a w konsekwencji ekspansję trzciny i innych gatunków niepożądanych oraz degenerację zbiorowisk roślinnych. W ramach działań ochronnych dopuszcza częściową rozbiórkę tam i usunięcie nagromadzonej przez bobry biomasy, a w razie potrzeby - montaż rur przelewowych, które umożliwią regulację poziomu spiętrzonej wody. Działania te wymagają uzyskania zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Z uwagi na obecność w granicach rezerwatu ujściowego odcinka Zagórskiej Strugi, konieczne jest również umożliwienie wykonania działań niezbędnych dla utrzymania niezakłóconego przepływu w granicach rezerwatu oraz zabezpieczenia przed powodzią. Zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu będą służyły również prace wykonywane na wale przeciwpowodziowym (sztormowym), tj. koszenie roślinności. Konieczne jest dostosowanie zakresu i terminów zabiegów do potrzeb ochrony ornitofauny.

Na wniosek PGW Wody Polskie, RZGW w Gdańsku dopuszczono również prace na Kanale Mrzezińskim. Będą one służyły ułatwieniu przepływu wód z górnej części zlewni Kanału Mrzezińskiego do Zatoki Puckiej, ale również ograniczą powstawanie rozlewisk tych wód w rezerwacie. Zatory na Kanale Mrzezińskim powstałe z nagromadzonych szczątków roślinnych, w tym przewróconych drzew, odpadów, a także zwartych płatów trzciny, powodują taki sam efekt, jak tamy bobrowe - rozlewanie zanieczyszczonych wód na młaki i słonawy, eutrofizację tych siedlisk, a w konsekwencji ekspansję trzciny i innych niepożądanych gatunków roślin oraz degenerację zbiorowisk roślinnych. Dopuszcza się zatem usuwanie zatorów utworzonych z odpadów, wywrotów drzew i krzewów i nagromadzonych szczątków roślinnych.

Kanał Mrzeziński stanowi barierę dla przepływu wód z wysoczyzny graniczącej rezerwatem od północy – Kępy Puckiej. Wody te, o odmiennym chemizmie, niż wody powierzchniowe przepływające przez rezerwat i wody gruntowe, zasilają północną część rezerwatu. W ich zasięgu wykształciła się roślinność zależna od zasilania wodami bogatymi w wapń, m.in. mechowiska z rzędu *Caricetalia davallianae* i szuwar kłociowy (siedlisko przyrodnicze 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk). Są to cenne ekosystemy stanowiące ostoję dla wielu rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

W związku z powyższym, prace związane z udrożnieniem Kanału Mrzezińskiego mogą być wykonane w zakresie umożliwiającym odblokowanie przepływu wody – wykoszenie roślinności ze skarpy i dna kanału – tylko z jednej strony, z pozostawieniem roślinności w drugiej części kanału (na dnie i zboczu na całej jego długości w granicach rezerwatu). Działanie takie umożliwi zachowanie roślinności i biotopów dla organizmów wodnych Kanału,

a ograniczony zakres ingerencji nie powinien spowodować dodatkowej przeszkody w zasilaniu młaki wodami podziemnymi dopływającymi z wysoczyzny.

Jednym z bardziej istotnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony rezerwatu jest presja drapieżników i antropopresja. Ograniczenie antropopresji będzie wymagało utrzymania/dostosowania istniejącej infrastruktury służącej udostępnieniu rezerwatu (z wykorzystaniem istniejących szlaków) w sposób bezpieczny dla ptaków oraz innych, cennych elementów przyrody „Beki”. Konieczne jest również strzeżenie rezerwatu, zwłaszcza w okresie lęgowym, przed wkraczaniem na obszar nie udostępniony dla celów edukacyjnych i turystycznych. Presja związana z niedozwoloną rekreacją, turystyką i obecnością nielegalnych obserwatorów przyrody jest tak znaczna, że niweczy efekty wieloletnich działań ochronnych wykonywanych w celu przywrócenia i utrzymania siedlisk dla cennych gatunków ptaków.

Spośród najcenniejszych gatunków ptaków występujących na polskim wybrzeżu wymienić należy sieweczkę obrożną. W trakcie lęgów, sieweczki narażone są na wiele niebezpieczeństw wynikających z tego, iż gniazdują na plażach. Główne zagrożenia to drapieżnictwo ptaków i ssaków, załamania pogody czy gwałtowne wezbrana wód. Zaobserwowano, że efektem tego jest wycofywanie się sieweczki z miejsc dotychczasowego gniazdowania. W ostatnich latach zjawisko to było także obserwowane w rezerwacie przyrody „Beka”. Niemniej jednak przy odpowiednio prowadzonych działaniach możliwy jest powrót tego gatunku do rezerwatu. Przyjętą i sprawdzoną metodą jest odnajdywanie miejsc gniazdowania ptaków i montaż koszy ochronnych, które zabezpieczają jaja i pisklęta przed atakiem drapieżników (ssaków). Dodatkowo, oprócz kosza, można zamontować dookoła niego niskie ogrodzenie elektryczne. Drapieżniki próbujące forsować ogrodzenie będą drażnione i swoją reakcją ostrzegą dorosłe sieweczki przed atakiem. Oprócz powyższych metod ochrony w okresie lęgowym gniazda należy monitorować przez osoby posiadające doświadczenie w ochronie sieweczek i w przypadku pojawienia się innych zagrożeń, np. zbyt długiego i silnego nasłonecznienia, możliwe jest zbudowanie niewielkich schronień dla piskląt. Również wzmożona penetracja turystyczna plaży będzie wymagała podjęcia dodatkowych działań ochronnych i ogrodzenia miejsc gniazdowania ptaków. Prace wykonywane przy montażu zabezpieczeń oraz monitoring ptaków będzie prowadzony przez osoby posiadające doświadczenie w ochronie lęgów sieweczki obrożnej.

Czynnej ochrony, podobnej jak w przypadku sieweczki, wymagają też czajki. Lęgi czajki narażone są przede wszystkim na ataki drapieżników, np. lisa. Zamontowane kosze uniemożliwią niszczenie jaj przez drapieżniki.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących ochrony czynnej grzybów. Działania podejmowane dla zachowania ekosystemów będą służyły również zachowaniu gatunków roślin i zwierząt.

W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Zadania przygotowano w porozumieniu z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków, które realizuje działania ochronne w rezerwacie. Uwzględniono ustalenia ze spotkania w rezerwacie (RDOS w Gdańsku, OTOP, RZGW w Gdańsku), które odbyło się w sierpniu 2024 roku, oraz spotkania w RZGW w Gdańsku w dniu 06.05.2025 r. dotyczące usuwania zatorów i koszenia roślinności w Kanale Mrzezińskim w zakresie wskazanym w zadaniach ochronnych.

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal nr karty 229/2025.

Projekt zarządzenie został przesłany w celu zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. GDOŚ nie wniosła uwag do zarządzenia (mail z dnia 28 maja 2025 r.).